

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet

Hänvisning
OM 8/41/2011

Kontaktperson
Sören Silverström

Ärende
**BEGÄRAN OM UTLÅTANDE OM UTKAST TILL
REGERINGENS PROPOSITION MED FÖRSLAG
TILL ÄNDRING AV LAGEN OM GOTTGÖRELSE
FÖR DRÖJSMÅL VID RÄTTEGÅNG OCH AV
FÖRVALTNINGSPROCESSLAGEN.**

Förslagets huvudsakliga innehåll

I utkastet till regeringens proposition föreslås att lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång (FFS 362/2009) ändras så att dess tillämpningsområde också gäller allmänna förvaltningsdomstolar och specialdomstolar.

Syftet med propositionen är att erbjuda en part rättsskydd genom ett sådant effektivt nationellt rättsmedel som förutsätts i den europeiska människorättskonventionen när en rättegång som gäller ett förvaltningsärende fördröjs. Parten ska då ha rätt att av statens medel få en skälig gottgörelse. Bestämmelserna om domstol ska tillämpas också på sådana besvärnsnämnder som behandlar besvärssärenden. För närvarande tillämpas lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång endast i allmänna domstolar.

Förslagets förhållande till landskapet Åland

Landskapsregeringen konstaterar att det nuvarande tillämpningsområdet för lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång (FFS 362/2009) begränsas till tvistemål, ansökningsärenden och brottmål som behandlas i de allmänna domstolarna. Enligt förslaget skulle lagen komma att tillämpas på samtliga rättskipningsärenden som behandlas vid domstol, inklusive förvaltningsdomstolarna och specialdomstolarna.

Förslaget har utarbetats mot bakgrund av den europeiska människorättskonventionen och avsikten med förslaget är att den som varit part i en rättegång som fördröjts nationellt ska få en gottgörelse som motsvarar gottgörelsen från Europadomstolen. Parten ska därmed inte behöva föra ärendet till Europadomstolen.

Rättskipning hör till rikets lagstiftningsbehörighet enligt 27 § 23 p. självstyrelselagen. Dock bör beaktas att 25 § och 26 § innehåller särskilda bestämmelser om förvaltningsrättskipningen och om inrättande av förvaltningsdomstol. Förslaget faller inom ramen för rikets lagstiftningsbehörighet.

Enligt 3 § lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång har en enskild part rätt till skälig gottgörelse av statens medel om rättegången har fördröjts så att dröjsmålet kränker partens rätt till rättegång inom skälig tid. Enligt förslaget ska rättegångens längd i förvaltningsprocessärenden räknas från det när den handling genom vilken ärendet har inletts har inlämnats till domstolen eller myndigheten. Rättegångens längd räknas dock från det att en begäran om omprövning eller annat yrkande som ska behandlas i förvaltningsförfarande har framställts, om en sådan begäran eller ett sådant yrkande enligt lagen ska framställas innan beslutet får överklagas genom besvär.

I förslaget till 2a § ingår en definition av begreppet myndighet. Även myndigheter på Åland och kommunala myndigheter skulle falla inom ramen för begreppet myndighet. Ur förslaget till detaljmotivering framgår att besvären anförs i vissa ärenden hos förvaltningsmyndigheten, men att en sådan reglering numera utgör undantag. Rättegången anses då börja senast när besvären i första skedet har lämnats in till den behöriga förvaltningsmyndigheten, men man kan yrka på gottgörelse för dröjsmål vid rättegång först när rättegången som en följd av nya besvär fortsätter vid domstol.

I detta sammanhang kan noteras att 25 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland anger att i landskapslag kan bestämmas att beslut i förvaltningsangelägenheter som har fattats av myndigheter under landskapsregeringen och som inte gäller skatt eller avgift samt beslut av en kommunal myndighet i ärenden som hör till landskapets behörighet överklagas hos landskapsregeringen i stället för hos Ålands förvaltningsdomstol. Enligt enskilda bestämmelser i landskapslagstiftning kan förvaltningsbeslut överklagas hos landskapsregeringen (t.ex. 4 § LL om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om socialvård, LL om yrkesmässig trafik, 50 § grundskolelagen för landskapet Åland). Det är även så att en förvaltningsdomstol kan besluta att återförvisa ärendet till en landskapsmyndighet och bestämma att ärendet ska tas upp till ny behandling. Ett återförvisande av ärendet inleder inte en ny rättegång, utan längden på rättegången räknas enligt den ursprungliga inledningstidpunkten.

Med beaktande av det ovanstående kan det vara så att en landskapsmyndighet konstateras vara orsaken till att en rättegång fördröjts, t.ex. i samband med att landskapsregeringen behandlar besvär som besvärsmyndighet eller då rättegången fördröjs för att ärendet återförvisas till en landskapsmyndighet.

Enligt förslaget till 9 § avgör domstol yrkandet på gottgörelse samtidigt som den avgör huvudsaken. Domstolen ska i avgörandet också slå fast vid vilka domstolar eller myndigheter behandlingen av ärendet väsentligt har fördröjts. Sedan ska domstolen utan dröjsmål underrätta

Statskontoret om avgöranden där gottgörelse har bestämts. Gottgörelsen ska betalas till parten inom en månad från det att avgörandet om gottgörelse har vunnit laga kraft. Gottgörelsen betalas av Statskontoret.

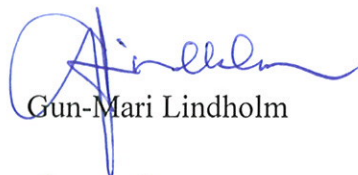
Enligt förslaget till 12 § 2 mom. tar Statskontoret, efter att ha hört den berörda myndigheten, ut (bland andra instanser) den för landskapet Åland eller en kommun uppskattade andelen av beloppet av den betalda gottgörelsen om det har slagits fast att behandlingen av ärendet har fördröjts i landskapsmyndigheten eller den kommunala myndigheten. Enligt förslaget till detaljmotivering kan bedömningen i praktiken grunda sig på en förhandling mellan Statskontoret och de aktuella instanserna.

Till denna del torde det föreslagna förfarandet i praktiken inte skilja sig från det som följdes vid fördelningen av den gottgörelse som följde av Europadomstolens avgörande i ärendet Ekholm mot Finland (EMD 24.7.2007). Den gottgörelse som Finland blev skyldig att betala fördelades så att justitieministeriet stod för den ersättning som gällde dröjsmål inom domstolsväsendet (5 000 EUR) och till övriga delar stod landskapsregeringen för ersättningen (15 000 EUR).

Sammanfattning

Landskapsregeringen stöder målsättningen med den föreslagna lagstiftningen. Då lagen om gottgörelse för dröjsmål vid rättegång skulle utsträckas till förvaltningsprocesser skulle dröjsmål vid rättegång även kunna orsakas av landskapsmyndigheter eller kommunala myndigheter. Förvaltningsdomstolar skulle även kunna avgöra yrkanden på gottgörelse så att det slås fast att dessa myndigheter har orsakat fördröjda rättegångar. Statskontoret skulle kunna ta ut dessa belopp av landskapsmyndigheter eller kommunala myndigheter.

Minister

Gun-Mari Lindholm

Chefsjurist

Sören Silverström